

Forbedring af ordblindes læsefærdigheder giver milliardbesparelse

Der er store samfundsøkonomiske gevinster ved at øge beskæftigelsesgraden blandt ordblinde. Det viser nye beregninger, som analysefirmaet CEDI har lavet for Nota – Nationalbibliotek for mennesker med læsevanskeligheder.

Af: Linda Gjaldbæk Hansen, kommunikationsmedarbejder, Nota

1,8 milliarder. Så meget kan der spares på de offentlige finanser, hvis samfundet satser på at øge indsatsen overfor ordblinde og gøre dem til mere selvhjulpne læsere. Det viser nye beregninger foretaget af CEDI, Center for Digital Forvaltning, for Nota.

- Beregningerne viser, at hvis en øget indsats overfor ordblinde blot kan styrke beskæftigelsesgraden og den gennemsnitlige erhvervsindkomst med fem procent, så vil nettoindvirkningen være en forbedring af de offentlige finanser på 1,8 milliarder kroner – alene på baggrund af øgede indkomster via skat og reducerede udgifter til overførselsindkomster, siger Michael Wright, der er direktør for Nota.

Ikke råd til at lade være

CEDIs beregninger tager udgangspunkt i, at fire procent af befolkningen i den erhvervsaktive alder med rimelighed kan betegnes som ordblinde. Det viser undersøgelser fra blandt andre Servicestyrelsens videnscenter for ordblindhed og DPU, Danmarks Pædagogiske Universitet. I 2010 drejede det sig om 142.321 personer mellem 16-64 år. CEDI har også beregnet den gennemsnitlige personlige årsindkomst per beskæftiget ordblind til 244.720 kroner. Beregningerne, der bygger på tal fra Danmarks Statistik, viser, at hvis en øget indsats for at forbedre ordblindes læse- og skrivekompetencer øger beskæftigelsesgraden med fem procent, svarer det til, at yderligere 7.000 ordblinde kommer i beskæftigelse. På samme måde vil den øgede indsats forbedre de beskæftigede ordblindes gennemsnitlige erhvervsindkomst med fem procent, hvilket svarer til en gennemsnitlig indkomststigning på 12.236 kroner per ordblind, hvilket igen giver en gennemsnitlig, årlig indkomst på knap 257.000 kroner.

Ordblinde har en markant lavere beskæftigelsesgrad og lavere indkomst end den øvrige befolkning og at øge begge med fem procentpoint er faktisk ikke meget ambitiøst.

- Tallene taler deres helt klare sprog. Vi er nødt til at foretage en øget indsats for ordblinde. Faktisk har vi slet ikke råd til at lade være, siger Michael Wright.

Læsning hjælper

Via analysefirmaet Epinion har Nota tidligere fået dokumenteret, at lettere adgang til eksempelvis lydbøger har haft en signifikant positiv indvirkning på unge ordblindes læsevaner, lektievaner og uddannelsesplaner. Samtidig viser tal fra Danmarks Statistik en direkte sammenhæng mellem uddannelsesniveau og størrelsen af den personlige indkomst.

- Det er derfor ikke urealistisk at antage, at ordblinde, der får styrket deres læse- og skrivekompetencer, på længere sigt også vil opleve en indkomststigning, siger Michael Wright.

Et omfattende studie gennemført på vegne af det norske undervisningsministerium støtter Michael Wrights udsagn; Studiet viser blandt andet, at personer, som i voksenalderen øger deres kompetencer ved supplerende uddannelsesforanstaltninger, oplever en signifikant højere beskæftigelsesgrad i deres efterfølgende arbejdsliv.

- Efter min mening er der ingen tvivl om, at en øget indsats for at forbedre ordblindes læse- og skrivekompetencer vil forbedre de offentlige finanser. Dertil kommer de rent personlige vindinger, som en stor del af befolkningen følgelig vil få mulighed for at opleve. Og dem kan der jo ikke sættes nogen pris på, slutter Michael Wright.

Fakta:

Højeste afsluttede uddannelse	Gennemsnitlig årlig erhvervsindkomst
Folkeskolen	170.591 kr.
Gymnasiale uddannelser	208.897 kr.
Erhvervsuddannelser	300.278 kr.
Kortere videregående uddannelser	348.440 kr.
Mellemlange videregående uddannelser	339.859 kr.
Lange videregående uddannelser	498.115 kr.
Ordblinde	Gennemsnitlig årlig erhvervsindkomst
Ordblinde nu	244.720 kr.
Ordblinde efter målrettet indsats	256.956 kr.
Kilde: Egne beregninger på baggrund af tal fra Danmarks Statistik ¹ og brugerundersøgelse for NOTA	

Samlet set viser CEDIs beregning, at et sådant 'løft' af de ordblinde vil medføre en årlig forbedring af de offentlige finanser på 1,8 mia. kr. i form af et øget indkomstskattegrundlag og reducerede udgifter til overførselsindkomster.

Tilsvarende beregninger med udgangspunkt i en antaget beskæftigelses- og indkomsteffekt på 3% og 7% viser, at potentialet ligger inden for et interval på mellem 1,0 og 2,5 mia. kr. En sådan følsomhedsberegning indikerer, at potentialet er stort – selv når man tager højde for den usikkerhed, der er i den opstillede beregning.

Det beregnede økonomiske potentiale kan selvsagt ikke realiseres fra den ene dag til den anden, men forudsætter derimod en langsigtet indsats mod at løfte såvel beskæftigelsesgrad som uddannelsesniveau for den samlede arbejdsstyrke.

¹Statistikbanken, INDKP7 Erhvervsindkomst 6 (7 + 8), hele landet, 2009. Tallene fra 2010 var i skrivende stund ikke tilgængelige.

Nedenstående tabel opsummerer hovedtallene i beregningen.

	Før	Efter
A. Antal ordblinde i den erhvervsaktive alder	142.321 prs.	142.321 prs.
B. Ordblindes beskæftigelsesgrad	60,5%	65,5%
C. Antal beskæftigede ordblinde i den erhvervsaktive alder	86.104 prs.	93.220 prs.
D. Gennemsnitlig årlig erhvervsindkomst for ovenstående	244.720 kr.	256.956 kr.
E. Antal ikke-beskæftigede ordblinde i den erhvervsaktive alder	56.217 prs.	49.101 prs.
F. Antal ikke-beskæftigede ordblinde, der er tilknyttet arbejdsmarkedet som modtagere af dagpenge, kontanthjælp eller lignende (AKU-ledige)	23.341 prs.	16.225 prs.
G. Gennemsnitlige offentlige udgifter til overførselsindkomster pr. ikke-beskæftiget ordblind tilknyttet arbejdsmarkedet	141.681 kr.	141.681 kr.
H. Samlede offentlige udgifter til overførselsindkomster for ikke-beskæftigede ordblinde tilknyttet arbejdsmarkedet	3,3 mia. kr.	2,3 mia. kr.
I. Samlet indkomstskatteprovenu for beskæftigede og ledige ordblinde i den erhvervsaktive alder	8,2 mia. kr.	9,0 mia. kr.
Erhvervsaktive ordblindes nettoindvirkning på de offentlige finanser	4,9 mia. kr.	6,7 mia. kr.

Som det fremgår af ovenstående oversigt kan en indsats for at øge ordblindes læse- og skrivekompetencer med de beskrevne præmisser estimeres til at have en nettoindvirkning på de offentlige finanser på 1,8 mia. kr.

Indkomstskatteprovenu fra beskæftigede ordblinde

Indkomstskattegrundlaget fra de beskæftigede ordblinde beregnes som antallet af beskæftigede ordblinde multipliceret med den estimerede gennemsnitlige, årlige erhvervsindkomst for ordblinde i den

erhvervsaktive alder (jf. nedenstående tabel).

	Før indsats	Efter indsats
Antal beskæftigede ordblinde i den erhvervsaktive alder	86.104 prs.	93.220 prs.
Gns. årlig erhvervsindkomst for ordblinde	244.720 kr.	256.956 kr.
Indkomstskattegrundlag fra beskæftigede ordblinde	21,1 mia. kr.	24,0 mia. kr.
Gennemsnitlig indkomstskatteprocent for beskæftigede ²	35%	35%
Indkomstskatteprovenu fra beskæftigede ordblinde	7,4 mia. kr.	8,4 mia. kr.

Det er værd at bemærke, at der ikke i beregningen regnes med øget provenu fra momsafgifter på eventuelt øget forbrug som resultat af den øgede beskæftigelse og stigende indkomst blandt de ordblinde i den erhvervsaktive alder.

Indkomstskatteprovenu fra ledige ordblinde tilknyttet arbejdsmarkedet

Indkomstskattegrundlaget fra de ledige ordblinde tilknyttet arbejdsmarkedet beregnes som den gennemsnitlige indkomstskatteprocent for ledige multipliceret med de beregnede samlede offentlige udgifter til overførselsindkomster for ledige ordblinde med tilknytning til arbejdsmarkedet (jf. nedenstående tabel).

	Før indsats	Efter indsats
Samlede offentlige udgifter til overførselsindkomster for ikke-beskæftigede ordblinde tilknyttet arbejdsmarkedet	3,3 mia. kr.	2,3 mia. kr.
Gennemsnitlig indkomstskatteprocent for ledige ³	25,6%	25,6%
Indkomstskatteprovenu fra ikke-beskæftigede ordblinde i den erhvervsaktive alder tilknyttet arbejdsmarkedet	0,8 mia. kr.	0,6 mia. kr.

² Skatteministeriet, Gennemsnitsskatten for samtlige skattepligtige i 2011, Tabel 2: Gennemsnitlige skatteprocenter for socioøkonomiske grupper i 2011. http://www.skm.dk/tal_statistik/indkomstfordeling/688.html - Indkomstskat, ejendomsværdiskat og AM-bidrag i pct. af personlig indkomst før AM-bidrag tillagt positiv nettokapitalindkomst.

³Ibid.